

ສັກຢາກັນໂຮກໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່ **Influenza Vaccine** ສິ່ງທີ່ທ່ານຄວນຮູ້

2002-2003

1 ເປັນຫຍັງ ຈຶ່ງຕ້ອງສັກຢາ ?

ໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່ (ຝລຸ) ເປັນພຍາດທີ່ກັນດານ. ມັນເກີດຈາກພຍາດທີ່ແຜ່ຜ່າຍ ອອກຈາກຜູ້ທີ່ເປັນ ໂຮກໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່ ແລ້ວແຜ່ ລະບາດຕໍ່ໄປໃສ່ຜູ້ອື່ນ ໂດຍທັງດັງ ແລະຄໍ.

ໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່ ຈະທໍາໃຫ້:

- ເປັນໄຂ້
- ເຈັບຄໍ
- ຫນາວ
- ໄອ
- ເຈັບຫົວ
- ເຈັບກ້າມເນື້ອ

ໃຜກໍສາມາດ ເປັນໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່ໄດ້, ຄົນສ່ວນຫຼາຍ ເປັນໄຂ້ຫວັດສອງສາມ ວັນກໍເຊົາ, ແຕ່ບາງຄົນ ຈະເປັນແຮງ ເຖິງກັບຕ້ອງເຂົ້າໂຮງໝໍ, ໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່ ລະບາດໃນແຕ່ລະປີ ທໍາໃຫ້ຜູ້ຄົນລ້ຽມຕາຍຫຼາຍພັນຄົນ. ສ່ວນຫຼາຍຈະແມ່ນພວກຜູ້ເຖົ້າ.

ສັກຢາກັນ ໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່ ສາມາດ ຊ່ວຍປ້ອງກັນໄດ້

2 ການສັກຢາກັນ ໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່

ພຍາດໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່ ຈະປ່ຽນສພາບ ໃນຕົວຂອງມັນເອງເລື້ອຍໆ, ສັ້ນຢາກັນໂຮກໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່ ກໍຈະປັບປ່ຽນໃໝ່ ເລື້ອໃຫ້ທັນກັບ ພຍາດໃນແຕ່ລະປີ.

ຢາຈະອອກລິດຄຸ້ມກັນ ຮ່າງກາຍເຮົາ ໄດ້ຫຼັງຈາກສັກຢາແລ້ວ 2 ອາທິດ ແລະມັນອາດຈະຄຸ້ມກັນໄດ້ດົນເປັນປີ.

ບາງຄົນເຖິງແມ່ນ ໄດ້ສັກຢາກັນໂຮກແລ້ວກໍຕາມ ແຕ່ກໍຍັງຈະຕິດໄຂ້ຫວັດໄດ້, ແຕ່ຈະບໍ່ເປັນແຮງ ເທົ່າກັບ ຄົນທີ່ບໍ່ໄດ້ສັກຢາປ້ອງກັນຫຍັງເລີຍ.

ຢານີ້ສາມາດສັກຮ່ວມກັນກັບຢາຊະນິດອື່ນໆໄດ້ ລວມທັງຢາວັກຊີນ pneumococcal.

3 ໃຜແດ່ຕ້ອງ ສັກຢາກັນໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່ ?

ເດັກນ້ອຍອາຍຸ 6 ເດືອນ, ຫຼື ແກ່ກວ່ານັ້ນ ທີ່ເຫັນວ່າຢູ່ໃນຂັ້ນສຽງຜັຍທີ່ອາດຈະຕິດໂຮກນີ້ໄດ້ງ່າຍ ຫຼືໂຮກໄຂ້ຫວັດຊະນິດອື່ນໆ. ແລະ ຜູ້ທີ່ມັກຢູ່ຮ່ວມຫຼືໄກ້ຊິດກັບ ຄົນເປັນໄຂ້ຫວັດນີ້. (ລວມທັງ ສະມາຊິກທຸກຄົນໃນຄອບຄົວ).

ໃນແຕ່ລະປີຜູ້ທີ່ ຄວນຈະສັກຢາປ້ອງກັນໄວ້ກ່ອນ ໄດ້ແກ່:

- ທຸກຄົນ ຜູ້ທີ່ອາຍຸແຕ່ 50 ປີ ຫຼື ແກ່ກວ່ານັ້ນ
- ຜູ້ທີ່ຢູ່ ໃນສຖານທີ່ພຍາບານຕົວ ເປັນດົນນານ
- ຜູ້ທີ່ມີພຍາດເຮື້ອຮັງ ປ່ວຍໂຊ ມານານ

- ຄົນຜູ້ທີ່ມີ ບັນຫາທາງດ້ານ ສຸຂພາບ ມາດົນນານ ເຊັ່ນ:
 - ພຍາດຫົວໃຈ
 - ພຍາດຫມາກໄຂ້ຫຼັງ
 - ພຍາດປອດ
 - ພຍາດໃນມ້າມ ເຊັ່ນ ໂຮກເບົາຫວານ
 - ພຍາດຫິດ
 - ພຍາດ ໂຮກເລືອດຈາງ ແລະ ໂຮກເລືອດຕ່າງໆ

- ຜູ້ທີ່ມີ ພູມຕ້ານທານພຍາດອ່ອນ ຕໍ່ການຕິດເຊື້ອໂຮກ ເຊັ່ນ:
 - HIV/AIDS ຫຼື ໂຮກອື່ນໆ ທີ່ມີກະທົບຕໍ່ພູມຕ້ານທານໂຮກ.
 - ຜູ້ທີ່ຖືກປິ່ນປົວ ມາດົນນານ ຈາກການໃຊ້ຢາເສພຕິດ ສເຕີຣອຍ
 - ຜູ້ທີ່ປິ່ນປົວໂຮກນະເລັງຈາກການສ່ອງໄຟຟ້າຫຼືໃຊ້ຢາຕ່າງໆ.

- ເດັກທີ່ມີອາຍຸ 6 ເດືອນ ເຖິງ 18 ປີ ທີ່ໃຊ້ຢາ ອັສປີຣິນປິ່ນປົວມາດົນນານ. (ຜູ້ທີ່ອາດຈະເກີດ ເປັນພຍາດຕາແດງ ຖ້າຕິດໂຮກໄຂ້ຫວັດນີ້).

- ແມ່ນ່ານ ຜູ້ທີ່ຖືພາ ມາໄດ້ສາມເດືອນປາຍແລ້ວ ເມື່ອຍ່າງເຂົ້າເຖິງຮະດູໄຂ້ຫວັດ. (ຕາມປົກກະຕິກໍແມ່ນ ເດືອນ November - March ແຕ່ບາງປີກໍຜ່ານ ເດືອນ March ໄປ).

- ພວກທ່ານໝໍ, ນາງພຍາບານ, ສະມາຊິກ ໃນຄອບຄົວ, ຫຼືຜູ້ຄົນອື່ນໆ ທີ່ມີ ຄວາມໃຊ້ຊິດ ກັບບຸກຄົນທີ່ຈະຕິດເຊື້ອໄຂ້ຫວັດນີ້.

ການສັກຢາປ້ອງກັນ ໄຂ້ຫວັດນີ້ຍັງ ຄວນຈະສັກໃຫ້ແກ່ຜູ້ທີ່:

- ເດັກນ້ອຍສຸຂພາບແຂງແຮງ ທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 6-23 ເດືອນ. ທີ່ມີແຕ່ສມາຊິກ ໃນຄອບຄົວ ຫຼືຜູ້ຮັບຝາກເບິ່ງເທົ່ານັ້ນ ທີ່ເປັນຜູ້ຢູ່ໄກ້ຊິດເຂົາ.

- ສມາຊິກ ໃນຄອບຄົວ ຫຼືຜູ້ຮັບຝາກເບິ່ງເທົ່ານັ້ນ ທີ່ເປັນຜູ້ຢູ່ໄກ້ຊິດກັບເດັກ ທາຣົກ ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 6 ເດືອນ.

- ບຸກຄົນທີ່ຊ່ວຍວຽກງານເພື່ອ ສາທາຣະນະຊົນ.

- ບຸກຄົນທີ່ມີໂອກາດຕິດໄຂ້ຫວັດໄດ້ງ່າຍ ຜູ້ທີ່ເດີນທາງໄປພາກໄຕ້ຂອງໂລກ ໃນລະຫວ່າງ ເດືອນເມສາ ຫາ ເດືອນ ກັນຍາ ຫຼື ຜູ້ທີ່ຈະເດີນທາງໄປເຂດຮອ້ນ ຫຼື ຮ່ວມເດີນທາງໄປກັບກຸ່ມຄົນຫຼາຍຄົນ.

- ຜູ້ຄົນທີ່ຢູ່ກິນນອນ ໃນຫໍຝັກຕ່າງໆ ຫຼື ຢູ່ພາຍໄຕ້ສພາບ ທີ່ອັດຕັບຄັງຄົນນໍາກັນ.

- ຜູ້ທີ່ບໍ່ຕ້ອງການຢາກຈະ ສ່ຽງຕໍ່ການຕິດໂຮກໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່

4 ເມື່ອໃດ ຂ້າພະເຈົ້າຄວນສັກຢາກັນ ໂຣກໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່?

ຄົນສ່ວນຫຼາຍ ຈະສັກຢາກັນໂຣກໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່ ພຽງຄັ້ງດຽວໃນປີນຶ່ງ. ແຕ່ກໍ່ມີບາງຄົນອ່ອນກວ່າ 9 ປີ ຈະສັກຢາຄັ້ງແລກ, ຈະຕ້ອງໄດ້ ສັກຢາສອງຄັ້ງ, ແຕ່ລະຄັ້ງຫ່າງກັນ ເດືອນນຶ່ງ.

ເວລາທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອສັກຢາປ້ອງກັນ ແມ່ນ ໃນເດືອນ October - November. ເພາະວ່າໂຣກໄຂ້ຫວັດ ຈະເລີ່ມເກີດຂຶ້ນໃນລະຫວ່າງເດືອນ January ແລະເດືອນ March. ຖ້າສັກຢາປ້ອງກັນໄວ້ແຕ່ເດືອນສິບສອງ ຫຼືກ່ອນນັ້ນ ກໍ່ມີບໍ່ວ່າເປັນການດີ ເພາະຢານັ້ນອາດຈະກຸ້ມໄປຕລອດປີ.

ບາງຄົນຈະຕ້ອງ ເລີ່ມສັກຢາແຕ່ເດືອນ September ຫຼື October: ຄົນຜູ້ທີ່ອາຍຸ 65 ປີຂຶ້ນໄປ. ຫຼື ແກ່ກວ່ານັ້ນ. ຄົນຜູ້ທີ່ອາດຈະຕິດ ໄຂ້ຫວັດຕ່າງໆໄດ້ງ່າຍ. ຄົນໃນຄອບຄົວຫາກ ຢູ່ໃກ້ ຊິດຕິດກັບຄົນພວກນີ້. ພະນັກງານພຍາບານ, ແລະແຕັກນິຍອນ ຕໍ່າກວ່າ 9 ປີ ທີ່ສັກຢາກັນໄຂ້ຫວັດ ເປັນຄັ້ງທໍາອິດ. ຕ້ອງໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ຄົນເຫຼົ່ານີ້ຈະຕ້ອງໄດ້ ສັກຢາກ່ອນ, ພວກກຸ່ມຄົນອື່ນໆ ສາມາດ ລໍຖ້າໄປເຖິງເດືອນ November ໄດ້.

5 ບາງຄົນຄວນປຶກສາ ກັບທ່ານໝໍກ່ອນຈະ ສັກຢາກັນໂຣກໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່ ຕ້ອງປຶກສາທ່ານໝໍ ກ່ອນຈະສັກຢາກັນໂຣກໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່ ຖ້າວ່າ:

- 1) ທ່ານເສີຍມີອາການແພ້ໃໝ່ ຫຼືແພ້ຢາສັກກັນໂຣກໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່ມາກ່ອນ ຫຼື
- 2) ເສີຍເກີດເປັນ **Guillain -Barre Syndrome (GBS)**.

ຖ້າທ່ານເປັນໄຂ້ຕົວຮ້ອນ, ຫຼືເປັນໄຂ້ແຮງ ໃນຊ່ວງລະຍະ ເວລາມັດໝາຍ ທີ່ຈະໄປສັກຢານັ້ນ, ທ່ານຄວນຈະຖ້າ ຈົນກວ່າທ່ານເຊົາເປັນປົກກະຕິດີເລີຍກ່ອນ. ຂໍໃຫ້ທ່ານໝໍຫຼືນາງພຍາບານ ມັດໄປສັກຢາເທື່ອໃໝ່.

6 ພິນສັກຢາທີ່ອາດຈະໄດ້ຮັບຈາກ ການສັກຢາມີຫຍັງແດ່?

ຢາສັກນີ້, ກໍ່ຄືຢາຊະນິດອື່ນໆ, ຊຶ່ງມັນອາດຈະມີ ປະຕິກິຣິຍາ ຕໍ່ຮ່າງກາຍຂອງຄົນ ຊຶ່ງອາດຈະທໍາໃຫ້ ເກີດອາການແພ້ຕ່າງໆ. ໂອກາດທີ່ຢານີ້ຈະທໍາໃຫ້ຄົນລົ້ມປ່ວຍ ຫຼືຕາຍຍ້ອນນັ້ນມີນ້ອຍທີ່ສຸດ. ແລະການກໍ່ໃຫ້ເກີດບັນຫາ ດ້ານສຸຂະພິດທີ່ເປັນອັນຕະລາຍໃດໆນັ້ນ ກໍ່ມີນ້ອຍທີ່ສຸດ. *ພຍາດໃນຕົວຢ່າງນີ້ຖືກຂ້າຖິ້ມໝົດແລ້ວ, ດັ່ງນັ້ນ ທ່ານກໍ່ຈະບໍ່ໄດ້ຕິດເຊື້ອພຍາດໃດໆຕາມມານໍາໃນຕົວຢ່າງທີ່ສັກໃຫ້ນີ້.*

ອາການທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນເລັກນ້ອຍມີເຊັ່ນ:

- ເຈັບ, ໄລ່, ຫຼື ແດງຕາມບໍ່ຮິວນບ່ອນທີ່ສັກຢາ
- ເປັນໄຂ້
- ປວດຕາມຮ່າງກາຍ

ຖ້າຫາກມີອາການເຫຼົ່ານີ້ເກີດຂຶ້ນ, ຕາມປົກກະຕິ ມັນຈະເກີດຂຶ້ນ ຫຼັງຈາກສັກຢາແລ້ວ ແລະອາດຈະເປັນຢູ່ສອງສາມ ກໍ່ໝົດໄປ.

ອາການທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນແຮງມີເຊັ່ນ:

- ເກີດອາການແພ້ຢ່າງແຮງເຖິງອັນຈະເອົາຕົວບໍ່ລອດ, ແຕ່ກໍ່ຈະມີນ້ອຍສຸດ ທີ່ຈະເກີດບັນຫາເຊັ່ນນີ້ຂຶ້ນ. ຖ້າມັນເກີດຂຶ້ນແທ້ ມັນຈະເກີດຂຶ້ນທັນທີ ຫຼັງຈາກສອງສາມມາທີ ໄປຫາ ສອງສາມຊົ່ວໂມງ ຫຼັງຈາກສັກຢາ.

ໃນປີ 1976 ຢາສັກກັນໂຣກໄຂ້ຫວັດໃຫຍ່ ທີ່ເອີ້ນວ່າ Swine flu vaccine ມີສາຍເຫດທໍາໃຫ້ເກີດເປັນໂຣກໄຂ້ຢ່າງແຮງ ທີ່ເອີ້ນວ່າ Guillain-Barre Syndrome (GBS). ຕັ້ງແຕ່ນັ້ນມາກໍ່ບໍ່ທັນມີການວິໄຈຄົ້ນພົບຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງວ່າຈະມີສາຍເຫດກ່ຽວພັນກັບ GBS. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ຖ້າຫາກຄິດວ່າຢ່າມາຈະເກີດບັນຫານີ້ ຍ້ອນວັກຊີນທີ່ຢູ່ໃນ GBS ນັ້ນກໍ່ ຈະສະເລ່ຍໃຫ້ເໝາະວ່າມີພຽງແຕ່ 1 ຄົນ ຫຼື ລາຍເທົ່ານັ້ນ ລ້ານໆຄົນທີ່ສັກຢາ. ສ່ວນໂອກາດທີ່ຈະຕິດໂຣກໄຂ້ຫວັດຢ່າງຮ້າຍແຮງ ຍ້ອນບໍ່ຢາກສັກຢາກັນໄວ້ນັ້ນ ໂຣກນັ້ນມີຫຼາຍ ກວ່າ.

7 ຈະເຮັດຢ່າງໃດ ຖ້າເກີດອາການ ຫຼືມີອາການເກີດຂຶ້ນຢ່າງແຮງ ຂ້າພະເຈົ້າ ຈະສັງເກດໄດ້ຢ່າງໃດ?

- ເກີດມີສິ່ງທີ່ບໍ່ເປັນປົກກະຕິ, ເຊັ່ນເປັນໄຂ້ແຮງ, ຫຼືມີທໍາທາງຜິດປົກກະຕິ ອາການຂອງຜູ້ແພ້ຢາຢ່າງແຮງຈະລວມມີເຊັ່ນ ຫາຍໃຈຍາກ, ເວົ້າສຽງແຫຍບໆ, ຫຼືເວົ້າບໍ່ອອກ, ເກີດຄັນຄາຍ, ຕົວເຫຼືອງ, ໝົດແຮງ, ຫົວໃຈເຕັ້ນໄວ ຫຼື ຈິ່ງວຽນ.
- ຂ້າພະເຈົ້າ ຄວນຈະເຮັດວິທີໃດ?
- ໂທສືບທາທ່ານໝໍ, ນໍາສິ່ງຜູ້ກ່ຽວເຖິງໂຮງພຍາບານທັນທີ
- ບອກທ່ານໝໍເຖິງເລື່ອງທີ່ເກີດຂຶ້ນ, ວັນ, ເວລາທີ່ມັນເກີດຂຶ້ນ, ແລະເວລາໃດທີ່ສັກຢານັ້ນ.
- ສເມີໃຫ້ທ່ານໝໍ, ນາງພຍາບານ, ພະນັກງານແພດ ຈິ່ງທໍາຮາຍງານ ເລື່ອງອາການທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກຢານີ້ ເພື່ອສົ່ງໄປສໍານັກງານ Vaccine Advers Event Reporting System (VAERS) ຫຼື ຈະໂທໄປທີ່ VAERS ດ້ວຍທ່ານເອງ ທີ່ເບີ 1-800-822-7976 ຫຼື ຫາງອິນເຕີເນັດ <http://www.vaers.org>

8. ຂ້າພະເຈົ້າ ຢາກຈະຮູ້ເພີ່ມຕື່ມອີກໄດ້ຢ່າງໃດ?

- ສອບຖາມນໍາມາງພຍາບານ ຫຼືທ່ານໝໍ. ເພີ່ມຈະເອົາ ເອກກະສານກ່ຽວກັບເລື່ອງຢາວັກຊີນ ໃຫ້ທ່ານ ຫຼືຈະແນະນໍາໃຫ້ທ່ານ ໄປຄົ້ນຄວ້າ ໃນບ່ອນຕ່າງໆ.
- ໂທສືບໄປສອບຖາມ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ໃນເຂດເມືອງຫຼື ຮັຖຸຂອງທ່ານ.
- ຕິດຕໍ່ໄປຍັງ ສໍານັກງານ ຄອບຄຸມໂຣກຕິດຕໍ່ Centers for Disease Control and Prevention (CDC):
- ໂທ 1-800-232-2522 (ພາສາອັງກິດ)
- 1-800-232-0233 (ພາສາສະເປນນິສ)
- ເບິ່ງຫາງອິນເຕີເນັດ ໃນ National Immunization Program [http:// www.cdc.gov/nip](http://www.cdc.gov/nip)